

Kinderraad

Docentenhandleiding

Voorwoord

Elk jaar organiseert de Gemeente Leeuwarden voor basisscholen de KINDERRAAD. Dit op initiatief van het CDA en de PvdA.

Doel van het project Kinderraad

Het doel van de kinderraad is om kinderen uit de Gemeente Leeuwarden op een speelse manier in aanraking te laten komen met politiek. Ze (vooral) laten ervaren hoe democratie werkt, hoe het gemeentebestuur in elkaar zit, hoe je een voorstel maakt. En dit vervolgens ook goed kunt presenteren aan een grote groep.

Het project bestaat uit een lesprogramma en een raadspel op het stadhuis van Leeuwarden: de dag van de Kinderraad.

De kinderen bereiden zich vooraf in ongeveer 9 lessen op school voor aan de hand van het door de gemeente Leeuwarden ontwikkelde lesmateriaal. De kinderen leren op school over politiek en democratie, krijgen lessen in presenteren en debatteren en leren hoe ze een haalbaar voorstel kunnen maken. Deze lessen leiden tot het voorstel dat de kinderen presenteren tijdens de dag van de kinderraad. De deelnemende scholen presenteren en verdedigen dan hun voorstel in de Leeuwarder Raadzaal. De zaal zit iedere keer bomvol met kinderen, zodat het altijd een sfeervolle dag is.

De kinderraad wordt voorgezeten door zowel de burgemeester als de kinderburgemeester. Van de voorzitter krijgt iedere school vijf minuten de tijd om het plan te presenteren. Daarna vindt per ingediend voorstel een heus debat plaats. Het gaat er soms heftig aan toe. Kritische vragen worden beantwoord met soms kritische antwoorden. En het gaat ook wel ergens om, want de kinderen kunnen € 5.000 euro winnen en daarmee hun plan tot uitvoer laten brengen.

Kinderburgemeester

Tijdens de dag van de kinderraad wordt naast het kiezen van het favoriete voorstel, ook de kinderburgemeester gekozen. De kinderburgemeester is ambassadeur van de kinderraad en van alle kinderen in Leeuwarden, voor een heel jaar. De kinderburgemeester bezoekt samen met burgemeester Crone uiteenlopende evenementen, zoals de intocht van Sinterklaas en de kranslegging bij de dodenherdenking in de Prinsentuin.

Lesdoelen

- * Aan het einde van de les weten de kinderen uitleg te geven aan het begrip gemeente en gemeentebestuur
- * Aan het einde van de les weten de kinderen welke taken en beslissingen door de gemeente worden gedaan

Lesinhoud

Introductie

Vertellen wie je bent, wat de reden is dat je er bent.

Deze les gaat over de gemeente en gemeentepolitiek. De bedoeling is dat je samen met de kinderen uitleg kunt geven over het begrip 'gemeente' en wat de gemeente doet.

Kern 1

Wat doet de gemeente

Begin de les met een kort filmpje. Het is een kort animatiefilmpje over wie de baas is in de gemeente.

<http://www.youtube.com/watch?v=npVXufy483c>

Laat de kinderen werkblad 1 van les 1 in het leerlingenboek maken.

We gaan gemeente en gemeentepolitiek koppelen aan de belevingswereld van de kinderen. Bekijk met de kinderen de aflevering Byts over de opening van de ijshal; <http://www.omropfryslan.nl/utstjoering/bynt-fan-11-novimber-2015-1720>

Besprek met de kinderen op welke momenten de gemeente hier betrokken is geweest. Noteer alle nuttige opmerkingen van de kinderen. Probeer de volgende termen aan de kinderen te ontlokken:

- Doen van aanvraag
- Verlenen van de benodigde vergunningen
- Regelen van de openbare orde (parkeren, beveiliging, toezicht etc)
- Communicatie en promotie
- Geld beschikbaar stellen
- Etc.

Kern 2

De bestuurders van de gemeente

Wie bestuurt nu de gemeente? Laat de kinderen zelfstandig werken aan werkblad 2 van les 1.

De kinderen kunnen zelfstandig zonder hulp van de leerkracht aan het werkblad werken. Lees de tekst klassikaal of vertel dat ze de tekst eerst goed door moeten lezen en dan pas de vragen moeten maken.

Laat de leerlingen opdracht 4 en 5 maken in hun leerlingenboek. Besprek daarna met hun de antwoorden.

De kinderburgemeester

Wat gaat de kinderburgemeester doen?

Vertel de kinderen dat Leeuwarden ook een kinderburgemeester heeft.

Leg de kinderen uit dat er op de dag van de kinderraad een kinderburgemeester gekozen gaat worden. Vertel wat de kinderburgemeester mag gaan doen het komende jaar. Dingen die de kinderburgemeester heeft gedaan:

- Ontvangst van sinterklaas
- Opening van het kinderfilmfestival
- Startschot Santa Claus-run bij Serious Request
- Kranslegging bij de 4-mei herdenking
- Feestelijke aftrap oktober kindermaand
- Opening voedingsmarkt
- Opening insectenhotel Kleine Wielen
- Adoptie Oldehove
- Landelijke dag kinderburgemeester

Een speciale jury beslist wie ze daarvoor het meest geschikt vinden. Waar de jury op let is hoe de kinderen zichzelf presenteren. Ook wordt naar hun debatvaardigheden gekeken.

Afsluiting

In de volgende les komt een raadslid uit de gemeenteraad op bezoek. Bedenk met de kinderen welke vragen ze aan het raadslid willen stellen. Bespreek de te stellen vragen klassikaal.

Opdracht voor thuis:

Laat de kinderen thuis (of op een ander moment in de klas) de video-impressie van de kinderraad zien.

Zie: https://www.youtube.com/watch?v=omGUVFW_Hks

Lesdoelen

- De kinderen geven het begrip 'gemeenteraad' verder invullen en kunnen dit vertalen naar hun eigen leefomgeving
- De kinderen krijgen door middel van vraag en antwoord inzage in de taken van een gemeenteraadslid

Tip: Laat de kinderen tijdens het verhaal van het raadslid aandachtspunten noteren en vragen die ze eventueel naar aanleiding van willen stellen

Lesinhoud

Inleiding

Stel het gemeenteraadslid voor wat in de klas komt. Vertel er bij dat dit raadslid ook de klas zal begeleiden op de dag van de kinderraad.

Kern

- Het gemeenteraadslid vertelt over de gemeenteraad en zijn/haar werk
- Hierna kunnen de kinderen vragen stellen die ze hebben bedacht.

Afsluiting

Als afsluiting doe je samen met het raadslid een quiz met de kinderen om te kijken wat de kinderen nu weten van de gemeenteraad. De klas wordt verdeeld in drie vakken. Een vak voor antwoord A, een vak voor antwoord B en een vak voor antwoord C. De kinderen moeten dan gaan staan in het volgens hen juiste vak. Zo kunnen de kinderen uitleggen waarom ze in een bepaald vak zijn gaan staan. Zo heb je eveneens controle over wat juist is overgekomen tijdens de eerste twee lessen.

Quizvragen:

Vraag 1: Hoe heet de burgemeester van Leeuwarden?

- a. Mark Rutte
- b. Ferd Crone
- c. Syb v.d. Ploeg

Antwoord B Ferd Crone

Vraag 2: Hoe heet iemand die lid is van de gemeenteraad?

- a. een raadslid
- b. een wethouder
- c. een kiesman

Antwoord A een raadslid

Vraag 3: De burgemeester is ook hoofd van de brandweer en politie.

- a. waar
- b. niet waar

Antwoord A Waar

Vraag 4: De grootste partij in Leeuwarden is?

- a. PvdA
- b. CDA
- c. VVD

Antwoord A PvdA

Vraag 5: Een wethouder kan je landelijk vergelijken met?

- a. een minister
- b. de premier
- c. een lid van de 2e kamer

Antwoord A een minister

Vraag 6: Als raadsleden het niet met elkaar eens zijn en hier in de raadsvergadering over praten heet dit?

- a. ruzie
- b. een debat
- c. een referendum

Antwoord B een debat

Vraag 7: Wie voert uit wat de gemeenteraad besluit?

- a. de burgemeester
- b. het college van B en W
- c. de gemeenteraad

Antwoord B het college van B en W

Vraag 8: Hoe word je een raadslid?

- a. als je een hele grote mond hebt
- b. je wordt benoemd door de burgemeester
- c. je wordt gekozen door het volk

Antwoord C je wordt gekozen door het volk

Vraag 9: Hoe oud moet je zijn om in de gemeenteraad te zitten?

- a. 16
- b. 18
- c. 21

Antwoord B 18 jaar

Samen met de kinderen een eind gesprekje houden over de les. Dit aan de hand van het vraag-antwoord model, je krijgt dus een gesprek tussen leraar en de groep kinderen. De kinderen krijgen hierdoor inzicht in wat de taken zijn van een gemeenteraadslid.

Het gemeenteraadslid wordt door de leerlingen uit de groep bedankt voor de gastles.

Lesdoelen

- De kinderen kunnen de belangrijkste functies binnen een partij benoemen (voorzitter en secretaris).
- De kinderen leren zelf binnen een partij overleggen en vergaderen.
- Kinderen weten wat een voorstel is en dat een partij een voorstel kan bedenken.
- De kinderen kunnen in groepjes haalbare plannen bedenken over iets wat ze willen hebben of veranderen in hun eigen leefomgeving (wijk, school of gemeente) dat ook toegankelijk is voor alle kinderen uit de gemeente. Het voorstel is een opstap naar het uiteindelijke voorstel voor de kinderraad.

Suggestie materialen:

- Posters en ander materiaal van politieke partijen
 - Knutselmateriaal (papier, schaar, lijm enz.)
-

Lesinhoud

Inleiding:

Beslissingen nemen

Zelfstandig werken in het werkboek: werkblad 1 van les 3

Laat de kinderen de tekst in het leerlingenboek lezen en de opdrachten maken. Bespreek de uitkomsten met de klas.

Kern:

Partij oprichten

De kinderen krijgen de opdracht om in groepjes van max. 6 een eigen (nog niet bestaande) partij te vormen. De kinderen verzinnen een eigen naam en ontwerpen een logo (hier ook letten op techniek, beeldaspect). Voor het ontwerp van het logo wordt in deze les een eerste opzet gemaakt. Het logo kan in de loop van de week door de kinderen worden uitgewerkt. Bijvoorbeeld tijdens een les tekenen. Laat de kinderen werkblad 2 van les 3 hiervoor gebruiken.

- De kinderen bedenken waar hun partij voor staat, dit heet een partijvisie. Dit is gerelateerd aan de eigen leefomgeving (b.v. gezond bewegen, sport & spel etc.).
- De kinderen verdelen de partijfuncties. Hoe ziet de samenstelling van een partij (fractie) eruit, wie doet wat? Te verdelen functies zijn: voorzitter, secretaris, en leden
- Uitleggen hoe een (partij)vergadering in het kort werkt.

Rollenspel

- Ze spelen de rol van iemand van een partij. Wie je bent en wat je wilt, kun je lezen op je papier. Je moet met de anderen overeenstemming bereiken over het volgende punt: Er zijn veel te veel varkens in ons land. Iedereen is het erover eens dat het er minder moeten zijn. Binnen een jaar moet het aantal varkens in ons land tot de helft worden teruggebracht. Hoe doe je dat?
- Knip de vier beschreven rollen los. Elke speler krijgt alleen zijn eigen rol te lezen.
- Plaats de kinderen in een halve kring. Laat de spelers voor de kring spelen. Laat ze plaatsnemen aan een tafel (zorg dat niemand met de rug naar de kijkers zit). Herhaal eventueel de presentatietechnieken die in de vorige les zijn aangeleerd.

Bespreek de opdracht na:

- Wie vond jij heel duidelijk zijn mening geven?
- Is er een goede overeenkomst bereikt?
- Wie van de spelers heeft het meest zijn zin gekregen?
- Verwijs naar het begrip democratie.

Voor rollenspel zie bijlage 1.

Opdracht voor de volgende keer

Elk groepje werkt aan zijn eigen logo. In de volgende les laat elk groepje dit zien en vertelt kort waarom ze voor dit logo en deze partijvisie hebben gekozen.

Afsluiting

Vooruitblik geven van wat ze precies de volgende les gaan doen. Geef ook aan dat de kinderen thuis alvast kunnen gaan nadenken over welk voorstel zij geschikt vinden voor de kinderen.

- De kinderen vertellen dat ze gaan werken aan het maken van plannen voor de kinderraad. Aan de orde stellen dat de plannen die worden behandeld haalbaar moeten zijn (zie de richtlijnen van het voorstel elders in de docentenhandleiding).
- Tevens al een kleine vooruitblik geven wat de kinderen nog te wachten staat. (o.a. het presenteren van de plannen aan de groep, debatteren over de plannen met de klas, stemmen). De kinderen gaan een plan bedenken over iets dat ze graag willen hebben of veranderen in hun eigen leefomgeving (wijk, school of gemeente) dat ook toegankelijk is voor alle kinderen uit de gemeente.

Lesdoel

De leerlingen kunnen een voorstel maken voor de kinderraad dat reëel en uitvoerbaar is en aantrekkelijk voor alle kinderen in de stad.

Suggestie materialen:

- De zelfgemaakte posters/logo's
- Bord en krijt

Lesinhoud

Inleiding

- Terugblik op de vorige les.
- De kinderen de opdracht geven dat ze met hun zelf opgerichte partij gaan werken aan het maken van een voorstel voor de kinderraad. Aan de orde stellen dat de plannen die worden behandeld haalbaar moeten zijn (zie de richtlijnen van het voorstel elders in de docentenhandleiding).

Kern (1):

- De kinderen werken in hun eigen partij aan een voorstel voor de Kinderraad
- De kinderen bedenken argumenten waarom ze dit voorstel bedacht hebben.

Kern (2):

- De kinderen presenteren hun voorstel en hun logo heel kort aan de rest van de klas
- De leerkracht inventariseert en noteert de plannen op het bord en wijst de groep op eventuele overeenkomsten.

Afsluiting:

Uitleggen dat aan de hand van de in deze les gemaakte voorstellen er in de volgende les gekozen moet worden voor een van de voorstellen. Dit kan ook een combinatie zijn van wat de verschillende groepjes bedenken.

Noot voor de leerkracht:

Graag direct na afloop van deze les de (onuitgewerkte) voorstellen van de klas ter eerste beoordeling mailen naar: kinderraad@leeuwarden.nl

Bij aanvang van les 5 is dan meteen duidelijk welke plannen uitvoerbaar kunnen zijn en verder kunnen worden uitgewerkt.

Lesdoel

De leerlingen kunnen een voorstel maken voor de kinderraad dat reëel en uitvoerbaar is en aantrekkelijk voor alle kinderen in de stad.

Suggestie materialen:

- Bord en krijt: overzicht van de verschillende voorstellen
 - Stembriefjes met daarop 2 keuzemogelijkheden
-

Lesinhoud

Inleiding

- Terugblik op de vorige les: kort de ingediende voorstellen samenvatten.
- Bespreek met de kinderen de eventuele adviezen van de gemeente.
- Welk idee wordt uitgewerkt tot voorstel? Er kan ook gekozen worden voor een combinatie van wat de verschillende groepjes hebben gemaakt. Als er niet meteen een duidelijke keuze gemaakt kan worden, dan moet er gestemd worden. Ook dit is een vorm van democratie: de meeste stemmen gelden en het evt. zoeken naar compromissen.

Kern:

Het voorstel wordt klassikaal uitgewerkt tot een reëel en uitvoerbaar voorstel voor de kinderraad.

De kinderen letten hierbij op het volgende:

- Is het voorstel volgens de gestelde richtlijnen opgesteld (Zie bijlage 2 voor richtlijnen). Let ook op financiën.
- Is het leuk voor alle kinderen in Leeuwarden?
- Waar in Leeuwarden moet het komen?

Afsluiting:

Partijnaam en logo kiezen

Door te stemmen wordt een keuze gemaakt voor een partijnaam en logo voor de kinderraad. Elk kind mag 2 stemmen uitbrengen: 1 op de naam en logo van zijn of haar eigen partij en 1 op dat van een andere. De stemmen worden geteld door de leerkracht. Je mag niet twee keer een stem uitbrengen op dezelfde naam/logo.

Noot voor de docent

Het uitgewerkte voorstel mailen naar kinderraad@leeuwarden.nl.

Na het inleveren van het voorstel bekijkt de gemeente of het voorstel voldoet aan de voorwaarden (zie de richtlijnen elders in de docentenhandleiding). Na maximaal een week krijg je het voorstel terug met daarbij eventueel opmerkingen en suggesties voor de verdere en definitieve uitwerking (= les 6).

Lesdoel

De leerlingen kunnen een voorstel maken voor de kinderraad dat voldoet aan de eisen en kunnen dit voorstel op een aansprekende manier aan de klas presenteren.

Materialen:

- Het voorstel voor de kinderraad
- Naar eigen inzicht invullen afhankelijk van hoe het voorstel aan de kinderraad wordt gepresenteerd

Lesinhoud

Inleiding

- Met de kinderen bespreken welke punten door de gemeente zijn aangedragen en hoe dit verwerkt moet worden in het voorstel

Kern (1):

- Het voorstel wordt klassikaal uitgewerkt tot een eindvoorstel.-
- Bedenk met de kinderen hoe het voorstel op een aantrekkelijke wijze 'verkocht' kan worden op de dag van de kinderraad (b.v. maquette, powerpoint-presentatie, Prezi, filmpje, foto-collages, een liedje, een toneelstukje etc.).

Kern (2):

Werken aan de presentatie:

In dit deel van de les moet gewerkt worden aan de presentatie van het voorstel. Overleg met de begeleidende docent of je hier een aparte les aan kunt besteden. Een andere mogelijkheid is dat de begeleidende docent dit samen met de kinderen maakt. Het is uitdrukkelijk de bedoeling dat dit samen met of door de kinderen wordt gemaakt.

Afsluiting:

Besprek met de kinderen welke sterke punten van het voorstel er uit moeten springen en welke mogelijkheden daarvoor zijn in de presentatie.

Lessuggestie:

Je kunt in overleg met de docent extra lessen geven om samen met de klas de presentatie uit te werken.

Het definitieve voorstel én de presentatie moeten uiterlijk een week van tevoren digitaal ingeleverd worden bij de werkgroep kinderraad: kinderraad@leeuwarden.nl

Lesdoel

- De leerlingen weten wat er tijdens de Kinderraad van ze verwacht wordt.
- De leerlingen weten hoe de kinderburgemeester wordt gekozen.

Materialen

- Filmpje kinderraad 2014 (zie les 1)
 - Presentatie
-

Lesinhoud

- Het voorstel wordt door de kinderraadsleden aan de groep gepresenteerd.
- Uitleg over de Kinderraad (zie bijlage 'regels voor de Kinderraad'):
 1. Wat wordt er van de leerlingen verwacht tijdens de Kinderraad?
 2. Hoe ziet het programma eruit voor die middag?
 3. Afspraken m.b.t. het presenteren en debatteren.
 4. Hoe werkt het stemmen?

Inleiding:

- Terugblik op de lessen

Kern (1):

Uitleg over de Kinderraad (zie bijlage 'regels voor de Kinderraad'):

1. Wat wordt er van de leerlingen verwacht tijdens de Kinderraad?
 2. Hoe ziet het programma eruit voor die middag?
 3. Afspraken m.b.t. het presenteren en debatteren.
 4. Hoe werkt het stemmen? Uitleggen dat het stemmen op dezelfde manier gaat als waarop er gekozen is voor partijnaam en –logo: 1 stem op het eigen voorstel en 1 stem op dat van een andere school.
- Eventueel kun je het filmpje over de Kinderraad nog eens laten zien
 - Uitleg over de kinderburgemeester (meer informatie in het leerlingenboek):
 - Wat gaat de kinderburgemeester doen?
 - Welke functies kan de kinderburgemeester vervullen?

Kern (2):

Oefenen van de presentatie:

- Laat de kinderen die in de kinderraad zitten hun voorstel aan de rest van de klas presenteren.
- Na afloop van de presentatie mogen de kinderen in de klas vragen stellen. Laat de kinderen kritische vragen stellen, zodat de kinderraadsleden kunnen oefenen voor het debat tijdens de dag van de kinderraad.
- Evalueer met de klas wat goed ging en waar tijdens de dag van de kinderraad extra goed om moet worden gedacht.

Afsluiting

- Les afsluiten en afspraken maken voor het vervolg en voor de dag van de Kinderraad.
- Vertellen dat (indien van toepassing) de PABO-student en het gemeenteraads-lid tijdens de dag van de Kinderraad aanwezig is en het groepje de hele dag begeleidt.

Bijlage 1: Rollenspel.

Jij bent:

Boer Koos, lid van de Boerenpartij

- Jij bent varkensboer. Je hebt pas een nieuwe stal laten bouwen. Die is supermodern: er komt geen stank uit, de mest wordt netjes opgevangen en verwerkt tot droge mest. Die droge mest is weer goed voor de grond. Je gebruikt gezond voer. Er worden geen kunstmiddelen zoals groeistoffen aan toegevoegd.
- Er zijn twaalf miljoen varkens in ons land. Dat moeten er over een jaar zes miljoen zijn. Jij vindt die tijd veel te kort! Geen enkele boer kan in zo'n korte tijd iets anders zoeken om van te leven. Dat betekent dat de kleine boeren de varkens zullen moeten verkopen en zonder werk zitten.

Jij wilt:

- Dat het verminderen van de varkens niet binnen één, maar binnen vijf jaar gebeurt.
- Dat de boer vijfhonderd euro krijgt voor elk varken dat hij inlevert.

Jij bent:

Mevrouw Stoffels, lid van de Milieupartij

- Jij woont zelf in de stad. Je bent een natuurliefhebber. Je bent het met de stelling eens: binnen een jaar de helft van de varkens weg. Ze leveren immers veel stank en mest op. Daarbij komt dat de varkens het erg slecht hebben. De stallen zijn meestal te klein, de varkens leven in het donker, ze krijgen voer met groeistoffen.
- Boeren die zonder werk komen te zitten, moeten van hun boerderij een kampeerboerderij maken. Zo komen ze toch aan geld. En veel andere mensen komen zo gemakkelijker in contact met de natuur.

Jij wilt:

- Dat het aantal varkens binnen een jaar is gehalveerd.
- Dat iedere boer die van zijn boerderij een kampeerboerderij maakt, daarvoor geld krijgt.

Jij bent:

Meneer Houten, lid van de partij van mensen die onder andere in de slachthuizen werken

- Jij woont in de stad. Je werkt zelf in een groot slachthuis. Daar worden vooral varkens geslacht. Bijna alles gaat automatisch, maar toch werken er in de slachterij honderd mensen. En zo zijn er meer slachterijen. Als er minder varkens komen, wordt er minder geslacht. Er zullen dus veel mensen werkloos worden.

Jij wilt:

- Dat de varkensstapel binnen drie jaar is gehalveerd. Dan hebben mensen de tijd om naar een andere baan te zoeken.
- Dat de boeren koeien gaan houden in plaats van varkens. Die leveren minder overlast. De slachterijen kunnen dan omschakelen op het slachten van koeien.

Jij bent:

Mevrouw Lents, lid van de partij die opkomt voor de kopers, bijvoorbeeld van vlees

- Jij woont zelf in een dorp. Je onderzoekt of spullen die winkels en fabrieken verkopen goed zijn. Mensen die klachten hebben, kunnen jou bellen. Jij onderzoekt dan of ze gelijk hebben. Jij vindt dat varkens op de boerderijen het slecht hebben: te kleine kooien, met te veel dieren in een ruimte, altijd in het donker. Dat mag niet. Maar: als er minder varkens komen, gaat de prijs van het varkensvlees flink omhoog! Dus zal de koper van het vlees de dupe zijn. Die moet zeker tweemaal zoveel gaan betalen voor dezelfde hoeveelheid vlees.

Jij wilt:

- Dat de boeren betere en grotere stallen bouwen. Zo krijgen de varkens meer ruimte en licht.
- Dat het vlees niet duurder wordt. Dan moet de boer maar minder gaan verdienen.

Bijlage 2 Richtlijnen voor het voorstel voor de kinderraad

1. De kosten van het voorstel zijn maximaal 5.000 euro. Denk er wel aan dat je ook rekening moet houden met bijvoorbeeld kosten voor plaatsing, organisatiekosten en andere bijkomende kosten zoals voor de promotie of bekendmaking.
2. Het moet voor alle kinderen in de gemeente Leeuwarden toegankelijk zijn.
3. Het voorstel mag van alles zijn: een evenement, een speurtocht, sportactiviteit, speeltoestel, goed doel etc.
4. Een speeltoestel plaatsen is maar onder bepaalde voorwaarden mogelijk: het moet altijd op een bestaande speelplek geplaatst worden. Een speeltoestel moet ook voldoen aan allerlei wettelijke normen net als de plaatsing er van. Dit vanwege de veiligheid.
5. Denk ook eens aan natuurlijke materialen. Kijk maar eens op de website van Springzaad.
6. Als je een grote activiteit wil organiseren waar veel kinderen aan mee kunnen doen, bijvoorbeeld alle kinderen van Leeuwarden, of samen met een paar andere scholen, bedenk dat ook wie de organisatie op zich gaat nemen. Dit moet je opnemen in je voorstel. Bedenk ook of er aan de organisatie zelf kosten zijn verbonden.
7. Je wilt dan natuurlijk dat er veel kinderen komen, dus hoe ga je de publiciteit organiseren en wat gaat dat kosten? Neem ook dit op in het voorstel.

Bijlage 3 Begrippenlijst

Overheid

De overheid is het hoogste gezag in een bepaald gebied. Bijvoorbeeld de regering in het land, de gemeente in de gemeente waarin je woont.

Politiek

is een stelsel van opvattingen over hoe een land geregeerd moet worden. Ze worden uitgedragen (kenbaar gemaakt) door een *politieke partij* en verwoord door een politicus. Die opvattingen hoeven niet beperkt te blijven tot dat land zelf. Zo kan een politicus ook opvattingen hebben over oorlogen elders in de wereld. Of hoe de honger in Afrika bestreden moet worden. Of dat Nederland de euro moet houden. Of juist terug moet naar de gulden.

Het spreekt vanzelf dat je voor- en tegenstanders hebt van bepaalde politieke opvattingen. In een democratie kun je op de politieke partij van jouw voorkeur stemmen. En als die partij dan in de *regering* komt, kan die een deel van jouw politieke wensen realiseren. Nooit alle wensen, want zolang jouw partij niet de absolute meerderheid haalt bij de verkiezingen, zal die samen met andere partijen moeten regeren. En die hebben ook zo hun politieke opvattingen.

Als jouw partij helemaal niet in de regering komt, zul je moeten wachten tot de volgende verkiezingen.

Partij

Een *politieke partij* is een organisatie die bepaalde *politieke* standpunten inneemt en vertegenwoordigers (*politici*) heeft in het parlement (*Eerste* en *Tweede Kamer*), de provinciale staten (provincie) of de *gemeenteraad* (gemeente). Die politici vertegenwoordigen namens hun partij de kiezers, die op hen gestemd hebben bij de *verkiezingen*.

Zetel

Een zetel is één stem in de raad, provinciale staten op kamer. Op gemeentelijk niveau hangen het aantal plaatsen af van de grootte van de desbetreffende gemeente.

Burgemeester

Een burgemeester staat aan het hoofd van een gemeente (een of meer steden en/of dorpen) en vormt samen met de *wethouders* het gemeentebestuur. In Nederland wordt een burgemeester niet gekozen, zoals in veel andere landen, maar voor zes jaar benoemd door de Kroon (koningin).

Gemeenteraad

De gemeente raad is een groep van gekozen volksvertegenwoordigers binnen een gemeente. Deze wordt om de 4 jaar opnieuw gekozen tijdens de gemeenteraadverkiezingen. De hoofdtaak van de raad is het controleren van het dagelijks bestuur (college van B&W)

Raadslid

Een (gemeente)raadslid is een gekozen volksvertegenwoordiger. Alle raadsleden binnen een gemeente vormen de gemeenteraad. Een raadslid controleert het college van B&W

Verkiezing

Een verkiezing is er om duidelijk te maken wat alle kiesgerechtigden willen. In Nederland vinden we dat je een keus over de politiek kunt maken als je achttien jaar (meerderjarig) bent. Je bent dan kiesgerechtigd.

Regel

Een regel is wat je degene voor wie de regel gemaakt is moet doen.

Bevoegdheid

Bevoegdheid is het woord om aan te geven dat iets of iemand iets mag doen.

Griffier

De griffier is de ambtenaar die gemeenteraad ondersteunt dus moet voorzien van informatie, en zorgen dat onderlinge verhoudingen goed zijn bij de volksvertegenwoordiging.

Bestuursbevoegdheid

Bestuursbevoegdheid is het woord om aan te geven dat iets of iemand iets mag besturen.

Beslissingsbevoegdheid

Dan heeft die persoon het recht om ergens een beslissing over te nemen.

Portefeuille

Portefeuille zijn de onderwerpen waar een wethouder verantwoordelijk voor is.

Rechtshandeling

Een handeling die gevolgen heeft op een wet.

Agenda

Het neerzetten van punten die besproken moeten worden.

Debat

Het praten met elkaar over wat nou de goede oplossing is voor een probleem of om te zien of iemand het goed doet of juist slecht.

Raadsvergadering

Dit is een vergadering van de gemeenteraad. Tijdens de raadsvergadering worden door middel van stemmingen besluiten genomen. De raadsvergadering is meestal openbaar (je kunt er gewoon bij zijn als ze vergaderen).

B&W

Dit wordt ook wel college van B&W of college van Burgemeester en Wethouders genoemd. Het college van Burgemeester en Wethouders is het dagelijks bestuur van de gemeente.

Motie

Een motie is een uitspraak (in de meeste gevallen een verzoek) van een volksvertegenwoordiging (de Gemeenteraad) aan het dagelijks bestuur (B&W) om iets te doen of juist te laten. Alle volksvertegenwoordigers kunnen een motie indienen. De motie krijgt pas betekenis als een meerderheid van de volksvertegenwoordigers voor de motie stemt. Behalve bij een motie van wantrouwen zijn de bewindslieden niet verplicht om een motie uit te voeren.

College

Hiermee wordt het college van burgemeester en wethouders bedoeld.

Voorstel

Wanneer bijvoorbeeld een raadslid een idee heeft of een plan kan hij/zij die gaan voorstellen aan de gemeenteraad.

Amendement

Een amendement is een voorstel om iets te gaan veranderen. Een voorbeeld is een voorstel om een wet te gaan veranderen.

Stemmen

Een verkiezing is een methode waarbij een aantal personen, de kiesgerechtigden, door middel van een stemming bepalen aan wie een bepaalde functie, of titel moet worden toegekend.

Fractie (politiek)

Een fractie is het deel van de politieke partij die in de gemeenteraad gekozen wordt. Zo heb je ook fractievoorzitters, dat zijn voorzitters van een bepaalde partij, die dus de leiding hebben over 'hun' partij.

Democratie

Democratie is een manier waarop je een land kunt besturen. In een democratie heeft het volk het voor het zeggen. Het woord democratie betekent ook letterlijk: het volk regeert. Het is afgeleid van de Griekse woorden demos en krateo. Het tegenovergestelde van democratie is dictatuur.

Bijlage 4: antwoordenblad leerlingenboek

Les 1 Politiek

OPDRACHT 1

- Hoe heet de gemeente waarin jij woont?

Gemeente Leeuwarden

- Welke plaatsen horen bij die gemeente?

(18 plaatsen)

Leeuwarden, Goutum, Wirdum, Wytgaard, Lekkum, Snakkerburen, Hempens, Swichum, Teerns (9)

Sinds januari 2014 na herindeling Boarnsterhim:

Eagum, Idaerd, Wergea, Grou, Warten, Warstiens, Reduzum, Friens en Jirnsum (9)

In 2018 gaat de gemeente Leeuwarden herindelen met de gemeente Littenseradiel en Leeuwarderadeel

- Welke gemeenten grenzen aan jouw gemeente?

- *Menaldumadiel*
- *Leeuwarderadeel*
- *Tytsjerksteradiel*
- *Smallingerland*
- *Sudwest Fryslân*
- *Heerenveen*
- *Littenseradiel*

OPDRACHT 2

- Waar staat het gemeentehuis van jouw gemeente?

Leeuwarden heeft een stadskantoor aan het Oldehoofsterkerkhof. Daar kun je zaken zoals paspoorten regelen (volgende vraag). Leeuwarden heeft ook een stadshuis, waar burgemeester en wethouders hun kantoor hebben en waar de gemeenteraad vergadert. Dit is op het Hofplein 38. Hier is ook de Kinderraad.

- Welke zaken regel je op het gemeentehuis? Noem drie dingen.

- *Paspoort aanvragen*
- *Aangifte doen van geboorte*
- *Vergunning aanvragen om bv. huis te bouwen*
- *Rijbewijs aanvragen*
- *Je kunt er trouwen*

OPDRACHT 3

- Welke dingen horen er bij de gemeente en welke niet? Zet een kruis in het juiste vak

	Taak gemeente	Geen taak gemeente
Disco's organiseren		X
Roken verbieden		X ¹
Speelgoed maken		X
Zwembad bouwen	X	
School besturen		X
Kleding verkopen		X
Grasveldjes bijhouden	X	
Auto's verhuren		X
Vuilnis ophalen	X	
Hond uitlaten		X
Dierenasiel bekostigen		X ²
Scholen bouwen	X	
Kinderen naar school brengen		X
Sporthallen bouwen	X	

¹ Dit is landelijke wetgeving en wordt dus niet door de gemeente bepaald.

² Kan eventueel wel met het toekennen van een subsidie.

OPDRACHT 4

Burgemeester = Ferd Crone
 Wethouders = Marianne van Hall
 Sjoerd Feitsma
 Jan Atze Nicolai
 Andries Ekhart
 Friso Douwstra
 Henk Deinum

OPDRACHT 5

v.l.n.r.

1. Friso Douwstra: C, D, H
2. Henk Deinum: I
3. Jan Atze Nicolai: B, J
4. Ferd Crone: E, K
5. Sjoerd Feitsma: A, G
6. Andries Ekhart: F, M
7. Marianne van Hall: L, N

Les 3. Beslissingen nemen

1. Bij wie (welke wethouder) van de gemeente zou je terecht kunnen met je plannen?

Wethouder Marianne van Hall

2. Jij zou actie willen voeren omdat je vindt dat er een speelplaats moet komen. Wat zou je kunnen doen? Noem een aantal manieren.

- *Inspreken tijdens een vergadering van de gemeenteraad*
- *Burgerinitiatief*
- *Een gemeenteraadslid of –fractie uitnodigen en proberen te overtuigen*

